

Interventiewet blijkt vooral nationalisatiewet

Simon Lelieveldt

Het reddingsproces van SNS Reaal eindigde vorige week vrijdag met de nationalisatie door het ministerie van Financiën. Dit geschiedde op grond van de Interventiewet. Daarmee ontstaat de paradoxale situatie dat deze wet, die primair beoogt een tijdige redding door private partijen te borgen, nu leidt tot nationalisatie.

De bancaire geschiedenis doet vermoeden dat de wet té gedetailleerd is en dat zij daarom de gewenste private redding juist in de weg staat. De Interventiewet blijkt nu vooral een nationalisatiewet te zijn.

In de bancaire geschiedenis hebben zich tal van bankencrises en reddingen voorgedaan. Zo werd in 1884, ingegeven door eigenbelang, de Nederlandsch-Indische

Handelsbank gered door een consortium van private partijen. In 1924 sprong de Nederlandse Staat bij om de Rotterdamsche Bankvereniging — in de wandeling bekend als Robaver — te redden. Maar dit gebeurde niet altijd. In 1966 ging de bank Teixeira de Mattos failliet. In de nasleep nam de financiële sector het initiatief om de private crediteuren schade-loos te stellen. Zo ontstond de collectieve garantieregeling van de banken, later bekend als het depositogarantiestelsel. Het wettelijk kader rond reddingen beperkte zich intussen tot de hoofdlijnen.

Een wezenlijke verandering trad op in 2005. De private collectieve garantieregeling van banken werd omgezet in een overheidsregeling. Tijdens de crisis rond Icesave werd de regeling ook ingezet als crisisinstrument. Het ministerie van Financiën verhoogde

de depositogarantiedekking. Diezelfde verhoging gaf de Staat ook extra onderhandelingsmacht bij de discussie over de redding van DSB Bank.

Immers, als de banken DSB niet wilden redden, zouden ze door de depositogarantieregeling toch het grootste deel van de rekening betalen. Dan konden ze maar beter meeredden.

Het voorbeeld rond DSB werpt de vraag op of de nieuwe dynamiek tussen ministerie van Financiën, toezichthouder en private partijen wellicht de uiteindelijke

In de praktijk doet de Interventiewet vooral een lastige dynamiek ontstaan tussen hoofdspelers

redding van DSB juist in de weg stond. En diezelfde vraag speelt nu bij de Interventiewet. De wet schrijft een ingewikkelde publiek-private tango voor, waarin toezichthouder en ministerie dichter en operationeler bij een bankenredding betrokken zijn dan voorheen. Op de tekentafel leidt dit wellicht tot de door iedereen gezochte private redding. In de praktijk doet de wet echter vooral een lastige dynamiek ontstaan tussen de hoofdrolspelers, als die op zoek zijn naar een private redding.

De marktpartijen aan tafel zullen mogelijk brood zien in het redden van een bank-verzekeraar die in de kern gezond is, maar wensen hun bestuurlijke risico's bij hun investering te verkleinen. Ze zullen aan de ambtelijke spelers de ruimte vragen om te kunnen opereren. Tegelijkertijd is noch het ministerie van Financiën. noch

de Nederlandsche Bank in een positie om enige toezegging te doen omtrent hun toekomstig handelen of nalaten. Want mocht na de private redding alsnog een interventie nodig zijn, dan willen zij hun handen vrijhouden.

Het alternatieve model van nationalisatie kan daarentegen, zoals de uitkomst bij SNS Reaal toont, in een veel overzichtelijker dynamiek tot stand komen.

De Interventiewet, die onder andere beoogt een oplossing met private partijen te faciliteren, staat dus een private oplossing mischien wel meer in de weg dan was voorzien. Er is dus veel geregeld in de wet, maar wat daarvan overblijft, is toch vooral de nationalisatiewet.

Simon Lelieveldt is adviseur en voormalig hoofd Toezicht en Financiële Markten bij de NVB.